

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj: 04 0 K 013312 22 K
Zenica, 27.09.2022.g.

U IME FEDERACIJE BOSNE i HERCEGOVINE!

Kantonalni sud u Zenici u vijeću sastavljenom od sudija Ismar Jukić, predsjednik vijeća, Indira Pašić i Nina Makivić, članovi vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Jasne Pranjić, u krivičnom predmetu protiv optuženog Halilović Ramo, zbog krivičnog djela *Ratni zločin protiv civilnog stanovništva* iz člana 142.st.1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ¹, kojeg po izboru brani Bakir Ljubović, advokat iz Zenice i Husić Šaban zbog krivičnog djela *Ratni zločin protiv civilnog stanovništva* iz člana 142.st.1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ, kojeg po izboru brani Hasagić Mensur, advokat iz Zenice, po optužnici Kantonalnog tužilaštva ZE-DO kantona broj: T04 0 KTRZ 0043993 20 od 29.11.2021.g. nakon glavnog pretresa održanog u prisustvu Kantonalnog tužitelja Delić Redže, optuženih i njihovih branitelja, dana 27.09.2022.g. donio i javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

Optuženi

1. Halilović Ramo, zv.“Otrov“, sin Đ. i majke H. rođene B., rođen .... godine u mjestu K., općina M., nastanjen u mjestu ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju radnik, pismen, sa završena...škole, oženjen, ... vojsku služio..., bez činova i odlikovanja, lošeg imovnog stanja, JMBG ..., neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,
2. Husić Šaban, zv.“Škiljo“, sin S. i majke M. rođene D., rođen .... godine u mjestu K., općina M., nastanjen u mjestu ..., po nacionalnosti..., državljanin ..., po zanimanju tesar, pismen, sa završenom ...školom, oženjen, ... vojsku služio ..., bez činova i odlikovanja, lošeg imovnog stanja, JMBG ..., neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,

Na osnovu člana 299. tačka c) ZKP-a FBiH².

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

da su:

Za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini između Armije Republike Bosne i Hercegovine i Vojske Republike Srpske, na području općine Maglaj, protivno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3.st.1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949.g., kao pripadnici Armije RBiH odveli zarobljena civilna lica Srpske nacionalnosti B.M. i R.M. iz prostorija Kriznog štaba u mjestu Kopice, na lokalitet zvani „Badanj“ ili „Jasici“, kuda je prolazila uskotračna pruga, da bi:

1. Halilović Ramo, u namjeri da liši života B.M., povrijedio tjelesni integritet istog, tako što je došavši na jedan mostić sa B.M., prvo od istog oduzeo zlatni sat sa narukvicom, skinuo cipele sa nogu i zavukavši ruku u džep pantalona izvadio kutiju cigareta, a nakon toga je svojom lijevom rukom zagrlio B.M. stojeći mu sa desne strane, te izvadio pištolj i naslonio cijev nešto niže od sljepoočnice i izvšio opaljenje, uslijed čega je B.M. zadobio teške tjelesne povrede.
2. Husić Šaban, u namjeri da liši života R.M., istom pucao u glavu, uslijed kojih povreda je R.M. preminuo na licu mjesta,

¹ Krivični Zakon SFRJ (“Sl. list SFRJ” broj: 44/76, 36/77, 56/77, 34/84, 37/84,74/87, 57/89, 3/90, 38/90 i 45/90)

² Zakon o krivičnom postupku F BiH (“Sl. novine F BiH” broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20)

dakle, u vrijeme rata i oružanog sukoba kršeći norme Međunarodnog prava Halilović Ramo nanio povrede tjelesnog integriteta B.M., a Husić Šaban počinio ubistvo R.M., oba civilna lica Srpske nacionalnosti,

čime bi počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ.

Na osnovu člana 203.st.1. ZKP-a FBiH optuženi se oslobađaju od plaćanja troškova krivičnog postupka.

Na osnovu člana 212.st.3. ZKP-a FBiH oštećena N.T. se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuje na parnični postupak.

Objasnenje

Kantonalno tužilaštvo Zenica je optužnicom broj T04 0 KTRZ 0043993 20 od 29.11.2021.g. optužilo Halilović Ramu i Husić Šabana zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, a kako je to bliže činjenično i pravno navedeno u optužnici. Optužnica je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje ovog suda bod brojem 04 0 K 013312 21 Kps od 05.01.2022.g.

Na ročištu o izjašnjenju o krivnji održanom dana 04.02.2022.g. optuženi Halilović Ramo se u prisustvu svog branitelja, Ljubović Bakira, advokata iz Zenice izjasnio da nije kriv. Na ročištu za izjašnjenje o krivnji održanom dana 17.02.2022.g. optuženi Husić Šaban se u prisustvu branitelja Hasagić Mensura izjasnio da nije kriv.

Na glavnom pretresu izvedeni su dokazi optužbe:

S obzirom da je tokom postupka došlo do odlaganja glavnog pretresa i prekida u kontinuitetu izvođenja dokaza u periodu dužem od 30 dana to su u smislu člana 266.st.2. ZKP-a FBiH pročitani iskazi svjedoka sa glavnog pretresa i to:

Iskaz D.M. sa glavnog pretresa od 31.03.2022.g., pročitani je i zapisnik o ispitivanju svjedoka D.M. u Kantonalnom tužilaštvu Zenica od 07.04.2021.g. i zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo od 26.11.2008.g., Iskaz K.R. sa glavnog pretresa od 21.04.2022.g., Iskaz H.R. sa glavnog pretresa od 21.04.2022.g. pročitani je i Zapisnik o saslušanju svjedoka H.R., FUP Sarajevo broj 11/2-12/21 od 03.06.2021.g., Iskaz R.N. sa glavnog pretresa od 12.05.2022.g. pročitani je i Zapisnik o ispitivanju svjedoka R.N. od 14.07.2021.g. dat u FUP, Iskaz B.M. sa glavnog pretresa od 12.05.2022.g., pročitani je i Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. pred Kantonalnim tužilaštvom Zenica od 13.09.2021.g. Iskaz T.N. sa glavnog pretresa od 12.05.2022.g., pročitani je i Zapisnik o saslušanju svjedoka T.N. dat u FUP od 22.09.2021.g., iskaz R.S. sa glavnog pretresa od 07.06.2022.g.

Iskaz K.I. od 07.06.2022.g., pročitani je i Zapisnik o ispitivanju svjedoka K.I. u Kantonalnom tužilaštvu Zenica od 26.04.2007.g. i Zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo od 22.02.2006.g.

Saslušan je svjedok A.A..

Na osnovu odredbe člana 288.st.2. ZKP-a FBiH pročitani je Zapisnik o saslušanju svjedoka A.K. sastavljen od Državne agencije za istragu i zaštitu regionalni ured Sarajevo broj: 17-13/3-1-7/06 od 22.02.2006.g. jer je K.A. u međuvremenu preminuo i Zapisnika Državne agencije za istragu i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo, broj: 17-14/3-1-295/08 od 16.12.2008.g. o saslušanju svjedoka H.V.koji se nalazi u Njemačkoj i nedostupan je sudu.

Pročitani su materijalni dokazi optužbe i to:

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 1 K 038621 20 Kv od 30.11.2020.g., Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja, objavljena u „Službenom listu R BiH“, broj 7, od 20.06.1992.g., Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja, objavljena u „Službenom listu R BiH“, broj 50, od 28.12.1995.g., Odluka o formiranju Vojske Srpske

Republike Bosne i Hercegovine broj: 03-234/92 od 12.05.1992.g., objavljena u Službenom glasniku Srpskog naroda u BiH broj: 6 od 12-17. maja 1992.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M., pred istražnim sudijom Osnovnog suda u Tesliću od 30.09.1996.g., Izvod iz Matične knjige umrlih Opštine Teslić broj: 03/1-202-1-637/21 od 23.09.2021.g. za R.M., Dopis Univerzitetskog Kliničkog Centra Republike Srpske broj: 01-3886-2/21 od 29.03.2021.g., u prilogu kojeg su Otpusna lista za B.M. od 12.06.1992.g. i Nalaz i mišljenje od 06.06.1992.g., Ovjerena kopija matičnog kartona Vob-2 na ime H.R., Ovjerena kopija jediničnog kartona Vob-3 na ime Halilović Ramo, Ovjerena kopija matičnog kartona Vob-2 na ime Husić Šabana, Ovjerena kopija jediničnog kartona Vob-3 na ime Husić Šabana, Dopis Opštinskog načelnika Opštine Teslić broj: 07-835-5-04/21/VB od 11.08.2021.g., Dopis Opštinskog načelnika Opštine Teslić broj: 07-835-5-03/21/VB od 11.08.2021.g., Troškovnik od 10.11.2021.g., Izvod iz kaznene evidencije na ime Halilović Ramo izdat od strane Policijske stanice Maglaj od 26.03.2021.g., i Izvod iz kaznene evidencije na ime Husić Šaban izdat od strane Policijske stanice Maglaj od 12.08.2021.g.

Na glavnom pretresu izvedeni su dokazi odbrane optuženog Halilović Rame:

Saslušani su svjedoci H.M., S.Ć. i S.M..

Pročitani su materijalni dokazi odbrane i to: Obavijest o obustavi istrage Kantonalnog tužilaštva Zenica broj T04 0 KTRZ 001302 01 od 28.09.2011.g. upućen na branioca Bakira Ljubović uz obavijest o obustavi istrage isti broj koja je upućena K.J., osumnjičenom u tom predmetu, Zapisnik o saslušanju K.J. u Kantonalnom tužilaštvu Zenica broj T04 0 KTRZ 0001302 01 od 21.09.2010.g., Zahtjev branioca optuženog Halilović Rame upućen Ministarstvu odbrane BiH od 16.05.2022.g. za pristup informacijama i Rješenje o pristupu informacija Ministarstva odbrane BiH broj: UPI 14-35-2-12-4/22 od 20.06.2022.g. za formiranje jedinica na području Općine Maglaj i naselja Kopice.

Na osnovu iskaza svjedoka D.M. sud je utvrdio da je svjedok 1992.g. živio u mjestu Kopice, općina Maglaj, u 5. i 6. mjesecu 1992.g. u Kopicama je bilo organizovano snabdijevanje osnovnim životnim namirnicama i naoružanjem za odbranu. Bile su seoske straže zato što su graničili sa naseljenim mjestima srpske nacionalnosti Brezove Dane i Tubići. Svjedok je potvrdio dio iskaza datog u Kantonalnom Tužilaštvu Zenica od 07.04.2021.g. i iskaza datog Državnoj agenciji za istragu i zaštitu 26.11.2008.g. da su imali krizni štab od 10-tak ljudi i to: S.S., H.V., J.S., H.R. H.H., R.I., B.M. i svjedok je bio član kriznog štaba. Svako je imao svoje dužnosti, između ostaloga u prikupljanju hrane i obezbjeđivanja javne kuhinje i razgovori sa suprotnim stranama sa ljudima iz Brezovih Dana i iz hrvatskih mjesta. Nije bilo organizovane jedinice u vojnom smislu, bili su oko naseljenog mjesta. Imali su komunikaciju sa kriznim štabom u Novom Šeheru. Sukobe u Brezovim Danima vodio je HVO a posljedica je bila iseljavanje Brezovih Dana. U Kopicama su čuli detonacije i vidjeli požare.

Poznavao je B.M. i R.M.. U njegovu radnju su dovedena ta dva lica koji su bili u civilnoj odjeći. Bilo je još 5-6 osoba njegovih komšija iz Kopica kojih se ne sjeća. Nije kod njih vidio naoružanje. Tražio je da odvedu te osobe iz njegovih prostorija. Izvedeni su i odvedeni u kuću M. udaljenu 100-150 metara. Prenoćili su u toj kući, a sutradan su odatle izvedeni. Ne zna ko ih je izveo. Sprovedeni su iz sela prema mjestu Tubići, bilo je 10-tak osoba, a između ostalih bili su i Halilović Ramo i Husić Šaban. Potvrdio je izjavu datu na zapisnik u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu da se po Kopicima već odavno priča o ovom događaju i da su gore navedeni izvršioc ubistva mještana Brezovih Dana. Ovaj događaj se desio početkom juna 1992.g. Mjesto Jasici je udaljeno od njegovog poslovnog prostora 2 km. Ljudi koji su izveli srpske civile vratili su se nazad za 10-tak minuta. Za vrijeme od 10-tak minuta nisu mogli otići do mjesta zvano Jasici. Nije čuo nikakvu pucjavu od momenta kada je vidio da ti civili srpske nacionalnosti u pratnji ove grupe napuštaju selo pa do njihovog povratka. Nije primjetio da su dvojica civila srpske nacionalnosti bila vezana prilikom izlaska iz sela i da na sebi imaju fizičke povrede. Kada su prošli pored njegove radnje bili su udaljeni 5 metara.

Svjedok K.R. je potvrdio da je na Zapisniku Osnovnog suda u Tesliću o saslušanju svjedoka B.M. datum i period kada je radio kao sudija u tom sudu, obrazac koji su koristili, oznaka Kri je oznaka suda, daktilograf K.M. radila je u sudu, na kraju je njegov potpis 99%.

Na osnovu iskaza svjedoka H.R. sud je utvrdio da je 1992.g. živio u Kopicama, općina Maglaj, da su se u 5. i 6. mjesecu 1992.g. organizovali za odbranu. Krizni štab je svjedoka postavio za komandira čete 05.04.1992.g., organizovali su ukopavanje u Hatkinim njivama 09. maja 1992.g. Do 15.06. su nabavili

puškomitraljez, imali su lovačko oružje i dvije puške od rezervne milicije. Selo Brezovi dani bilo je naseljeno srpskim stanovništvom. Između njih i sela Brezove Dane nije bilo pucnjave.

Svjedok je dalje izjavio da je vidio B.M. u Kopicama kada ga je vojska dovela sa linije. Svjedoka su pozvali da dođe na liniju pošto se puca, otišao je i rekao da M. zadrže dok se svjedok vrati. Kada se vratio M.ilorada nije bilo, odveli su ga, nije vidio ko ih je odveo niti je vidio njihova mrtva tijela. Čuo je poslije da su pobijeni.

Svjedok je potvrdio izjavu datu na Zapisnik o saslušanju svjedoka H.R., FUP Sarajevo broj 11/2-12/21 od 03.06.2021.g. „Ja i S.J. smo bili protiv toga da se ubiju. S. je govorio ja sam im našao smještaj u R.M. kući, tražit ćemo razmjenu, bilo šta da dobijemo za njih bilo bi vrijedno.“ „Razgovarao sam sa borcima, borci su me molili da ih ne diram, da ih zaštitim. Ja kada sam krenuo na liniju Halilović, ne znam mu ime zvani Otrov mi je rekao odoh kući po pušku, ubit ću tebe zato što si protiv i što kao komandir ne dam da se ubiju M. I M.. Ja sam mu rekao ostani, lezi i poslušaj me, idi vidim da je moguće da ćeš to uraditi. Uzmi jednog, pucaj pored njega i reci mu da padne jer ćeš otići u zatvor. Otrov mi je rekao šta te briga.“ „Po selu se pričalo da su izvršiooci ovog djela Halilović Ramo zvani Otrov i Husić Šaban zvani Škiljo. Ja sam te priče čuo i narod je pričao ako neko nešto kaže meni da će ga ubiti tog što bi vam prenio.“

Na osnovu iskaza svjedoka B.M. koji je u periodu početka 1992.g. do sredine 1992.g. bio aktivni policajac, sud je utvrdio da je u vrijeme prvih straža u Kopicama došlo do organizovanja u vidu vojnih formacija. Na glavnom pretresu potvrdio izjavu iz istrage sa Zapisnika Kantonalno tužilaštvo Zenica od 13.09.2021.g. „ono što svi javno pričaju u Kopicama a to je da su navedena dva lica odveli Halilović Ramo zvani Otrov i Husić Šaban zvani Škiljo prema lokalitetu kojeg smo mi zvali Badanj“.

Na osnovu iskaza svjedoka T.N., kćerke B.M., sud je utvrdio da je u maju i junu 1992.g. živjela u .... Roditelji su živjeli u .... Zadnji put je vidjela roditelje 03.06.1992.g. u njihovoj kući, 04.06. je osvanulo ono što ne treba. Otac joj je rekao da nema namjeru da se iseli, sakrit će se. To je bila srijeda. Trebala je doći povesti majku sa sobom u četvrtak ali nije jer je ujutru oko pola 04,00 ili 04,00 već zapucalo, nisu imali kontakta više. Komšija joj je rekao da je otac nastradao.

Ponovo je vidjela oca pred kraj 1993.g. ili na početku 1994.g. Otac joj je pričao je da su mu to uradili komšije iz Kopica. Pričao je da su ih mučili, da su ih odveli na neki most, i da je tu bio još jedan M.R. i još dvojica mladića. Rekao je da mu je metak izašao na sljepočnice i da je on u noći došao sebi i da je pobjegao prema Križancima. Sakrio se kod tetiće I. u teletnjaku i kada je noć pala prešao je do srpske vojske. Rekao je da su mu isjekli i nasolili ruke. Samo su njega maltretirali. Spominjao je nekog Šabana i Ramu. Traži naknadu štete.

Na primjedbu odbrane da se sjeća tih imena koje je pominjao otac, svjedok T.N. je potvrdno odgovorila, a i zato što pišu u pozivu ta imena.

Na zapisnik o saslušanju svjedoka T.N. dat u FUP od 22.09.2021.g. je izjavila da je otac spominjao nekog po nadimku C., Otrov i Škiljo.

Svjedok R.N. je izjavio u maju, junu 1992.g. krenule su seoske straže. Bila je četa Kopica, komandir je bio H.. Iz komande su tražili da se neko ukopa. Prijavio se dobrovoljno. Misli da je sa njim išao Ramo Halilović jer svjedok nije znao gdje ni kad je zarobljen ni kada je ubijen. Koristili su kolica, lopatu, trnokop i kramp. Mjesto gdje je ubijen mu je pokazalo lice koje je išlo sa njim Ramo ili Škiljo, jedan od njih je bio, nije siguran koji. Mjesto gdje su našli tijelo udaljeno je od Kopica pola kilometra. Zatekli su jedno tijelo, nisu ga tražili, nego su došli pravo do njega, stavili ga na kolica i odveo je 150- 200 metara na strmi put, teren šikara, iskopao rupe 70 - 80 centimetara, metar.

Ovo lice mu nije pomoglo da kopa. Vidio je prostrijelnu ranu na potiljku. Bilo je starije lice. Kada su ih poslali rekli su da treba ukopati jedno lice.

Potvrđuje izjavu datu na Zapisnik o ispitivanju svjedoka u FUP od 14.07.2021.g.: „Kako sam ja saznao Šaban zvani Škiljo je ubio R.m. a Ramo Halilović zvani Otrov je pucao sa namjerom da liši života M. ali je prilikom ispaljenja lica okrenuo glavu i M. je ostao živ, propucao ga je kroz usta i M. je ostao živ.“

Svjedok K.i. je izjavio da je početkom 6. mjeseca sa A. i I. bio na straži, kada je noću u 23,00 sata došao M.. Poznavao ga je od ranije, bili su u tazbinskom srodstvu. Zaustavili su mu krv, oprali, zamotali, spasili ga. Krv je išla kroz obraze i usta. Zadržao se tu večer kod njih do 2-3 sata dok je došao sebi. Uputili su

ga gdje da ide. Nije bio u vojnoj formaciji. Spominjao je da je M. ubijen. Svezali su mu ruke žicom, dovedeni na prugu u Osoji, Jasicima, na njih pucano. M. je ranjen, M. je pogođen, oni su pali, oni što su njih doveli su otišli, M. se odvezao i došao, onaj ostao. Spominjao je da su ih doveli Halilović, H. i C.. To mjesto gdje je M. rekao da je doveden udaljeno je od mjesta gdje su čuvali straže 300-400 metara, teren je šikara. Prije toga čuli su samo jedan pucanj oko 22,30 sati. B.M. je bio pod uticajem alkohola. Svjedok potvrđuje izjavu datu na Zapisnik pred Kantonalnim tužilaštvom u Zenici od 26.04.2007.g.: „Tada nam je ispričao da je tog dana kada je išao u Kopice po cigarete priveden od njemu nepoznatih lica u krizni štab Kopice i rekao nam je da ga je M.D. zvan B. osudio na smrt, da je u kriznom štabu zatekao i M.R., takođe mještanina Kopicama. Ispričao nam je da ga je iz kriznog štaba na streljanje zajedno sa M. odvelo lice po nadimku C., a preziva se S., isti je bio sin A., sa još dvojicom lica od kojih je jednog znao po nadimku R., a treći se zvao R. ili R.“.

Svjedok potvrđuje iskaz sa Zapisnika Državne agencije za istrage i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo od 22.02.2006.g.: „Nakon vezivanja M. nam je rekao da su njega i M. tri naoružana vojnika iz sela Kopicama i to S. kojem ne znam ime po nadimku C. koji je umro 2005.g., H.R. iz sela Kopicama gdje je i danas nastanjen i H.M. zvan R., takođe nastanjen u Kopicama i da su oni pucali na njih“.

Na glavnom pretresu je spomenuo Husića jer tako piše u pozivu. Ne sjeća se da mu je B. govorio da je bio Husić.

Na osnovu iskaza svjedoka S.R., sin M.R, sud je utvrdio da je svjedok tada bio u inostranstvu, roditelji su živjeli u selu Dubrava, majka mu je rekla da su neka dvojica muškaraca došli i odveli M. sa njive i od tada gubi mu se svaki trag, ona je pobjegla kada je to vidjela. Tijelo nisu pronašli. Sud u Tesliću je donio rješenje kojim se nestali proglašava umrlim sa danom 06.06.1992.g.

S obzirom da je svjedok B.M. umro što proizilazi iz Izvoda iz matične knjige umrlih za mjesto Teslić pod rednim brojem 43 za 1999 godinu na ime B.M. izdat od strane Opštine Teslić broj 03/11-202-3-43/2007 od 18.01.2007.g., to je onda shodno odredbi člana 288.st.2. ZKP-a FBiH pročitani Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. sastavljen dana 30.09.1996.g. u Osnovnom sudu Tesliću pod brojem Kri 71/96. obzirom da je svjedok umro.

U Zapisniku o saslušanju svjedoka B.M., pred istražnim sudijom Osnovnog suda u Tesliću broje Kri 71/96 od 30.09.1996.g. navedeno je: „Ja sam pre početka ovog rata živio u selu Brezove Dane opština Maglaj. u tom selu živjelo je isključivo stanovništvo srpske nacionalnosti. u selu Brezove Dane živjelo je oko 350 porodica srpske nacionalnosti sa nešto više od 1.170 stanovnika. Sela koja su okruživala Brezove Dane sa jedne strane naseljena su stanovništvom muslimanske a sa druge hrvatske nacionalnosti. Pre početka rata odnosi između srpskog, muslimanskog i hrvatskog stanovništva bili su solidni. Međutim, početkom 1992. godine ti odnosi su se naglo pogoršali. Muslimani i hrvati u svojim selima formirali su svoje vojne jedinice tako što su hrvati nosili oznake HVO-a a muslimani „Zelene beretke“ i jedni i drugi opkolili su srpsko selo Brezove Dane i otpočeli upućivanjem pretnji da će svi srbi u tom selu biti poubijani ili proterani. Govorili su da njima treba srpska imovina i zemlja a ne srbi. Muslimanski i hrvatski vojnici povremeno su otvarali vatru po srpskim kućama i srpsko stanovništvo napuštalo je svoje kuće i bežalo preko šuma u pravcu Teslića. U selu je sredinom maja ostalo veoma malo srpskih porodica a pretnje su svakog dana bile sve žešće. Takvo stanje trajalo je sve do 4. jula 1992.g. kada su muslimanski i hrvatski vojnici u ranim jutarnjim časovima upali sa svih strana u selo Brezove Dane.

Pljačkali su srpske kuće a poslije toga i palili. Stoku su kupili i odgonili a stanovništvo koje su zatekli su hapsili. Motorna vozila sa kojim su raspolagali srbi hrvatska i muslimanska vojska je odvozila u svoja sela. Mene su muslimanski vojnici iz susednog sela Kopice Ramo Alilović od oca Đ., C.S. od oca A., R.A. i sin I.B. svi iz istog sela uhapsili pred mojom kućom i odveli su me u njihov krizni štab u selu Kopice. Tamo sam zatekao moga komšiju M.R. i još dva srpska mladića čija imena i ostale podatke ne znam. U taj štab došao je R.A. iz sela Kopice koji je bio predsjednik stranke SDA u tom selu sa C.S. od oca A. iz istog sela. Obojica su odmah po dolasku počeli da nam psuju majku srpsku i četničku i da prete da ćemo svi biti poubijani. Vezali su nas sve četvoricu svakog pojedinačno sa rukama na leđima. Meni su vezali ruke vojničkim opasačem. R. i C. su poslije našeg vezivanja nama saopštili da poseduju deklaraciju muslimansku koja nalaže da svi srbi budu uništeni i da pravo na život imaju samo muslimani. Poslije ovog odveli su nas u jednu podrumsku prostoriju zgrade u kojoj je bio taj krizni štab. U toj zgradi je bila ranije trgovina ali se ne mogu sada setiti imena vlasnika te zgrade. Odmah nakon uvođenja u tu

podrumsku prostoriju Ramo Alilović i C.S. izvadili su noževe pa su sa istim pravili rezove na mestima gde se nalaze krvni sudovi npr. meni je Ramo presekao krvne sudove iznad levog i desnog oka a u tu rasekotinu sipao je so, isekao mi je odnosno napravio mi je rez na desnom kolenu, na levoj i desnoj ruci – šaci sa spoljne strane, a zatim usuo so u te rasekotine. Poslije ovoga uhvatio je napravu koja je imala oštru kuku sa kojom zakačinjo nokte na levoj ruci i iste čupao. Išćupao mi je nokat na levom kažiprstu i velikom prstu. U toj prostoriji bila je peć u kojoj je gorela vatra pa je C. dobro zagrejao komad metala koji je bio dužine dva do tri centimetra pa je taj komad metala uzeo sa nekim kleštima i sa njim mi je pritisnuo u predelu desnog lakti i ispod kolena na desnoj nozi od čega se i danas vide ožiljci. Poslije ovoga dugo je pričao kako bi želeo da nađe neku trudnu srpkinja koju bi on sa zadovoljstvom rasekao i izvadio joj živo dete a potom ga zaklao. Govorio je kako bi na taj način učestvovao u uništavanju srpskog roda. Na te njegove reči ja sam iako sam trpio strahovite bolove od dejstva soli u ranama i opekotinama i išćupanih nokata pogrešno mislite i u zabludi ste jer vi srpski rod ne možete nikada uništiti. U odnosno za sve vreme mučenja mene i ostale trojice uhapšenih srba prisustvovao je jedan hrvatski vojnik čije ime i prezime ne znam i gledao ta mučenja ali ništa nije govorio. Za sve vreme mučenja ja sam držao ruke na stolu a C. me je terao da ližem krv koja je tekla iz tela M.R. i druge dvojice a oni su lizali krv koja je tekla iz mog tela. Mučenje je trajalo oko 4 časa i C. je uzeo sekiru i zamhnuo sa istom da mi otseče desnu ruku i udario me u spoljni deo desne ruke tako da mi je presekao tetive malog i domalog prsta. Kada je ponovo zamahnuo da me udari prisutni hrvatski vojnik je rekao „Prekini“ i Ciga je morao da odloži sekiru. Prisutni hrvatski vojnik je tada rekao „Čiča vam je rekao dobru pouku i da ga više niste ni pipnuli“. U mom prisustvu M.R. i drugu dvojicu uhapšenih srba mučili su primenjujući isti metod kao i meni. To su bili strahoviti bolovi i čovek nije mogao da se uzdrži od krika i jauka. Poslije ovako strahovitog mučenja i bolova koje smo trpili Ramo Alilović, C.S., R.A. i sin I.B. naredili su nam da pođemo ispred njih i odveli su nas na mesto zv. Badanj u selo Dubrave. To je mesto udaljeno od zgrade u kojoj je bio krizni štab jedan kilometar a možda i nešto više. Mesto je pokriveno šumom i u blizini nigde nema kuća. Kroz tu šumu nekada je prolazila šumska pruga i mene je Ramo Alilović odveo na jedan mostić, zatim mi je oduzeo zlatni sat i sa narukvicom koju sam posedovao, skinuo mi je cipele sa nogu i zavukao ruku u džep i izvadio kutiju cigareta koju sam kod sebe imao. A potom me je zagrlio svojom levom rukom stojeći meni sa desne strane, izvadio pištolj i naslonio njegovu cev nešto niže od slepočnice i očnih kanala a potom ispalio metak. Od tog momenta ja se ništa više nisam mogao da setim. Pre nego što je mene Ramo poveo na taj mostić ostali su M.R. i ova dvojica mladića iza mene oko 20 m na jednoj ravnici – prugi, šta je bilo sa njima ja nisam ništa tada znao. Kada je Ramo pucao meni u glavu u to vreme je bilo između 17 i 18 časova a kada sam se ja osvestio bila je noć i kiša je padala. Kada sam se osvestio video sam da mi je leva strana“, „gde je ušao metak sva odvaljena i da mi je tekla krv iz te rane u predelu lica a uz to tekla mi je krv i iz nosa i usta. Čitao sam ranije da je ranu ako nema ništa dobro isprati sa sopstvenom mokraćom pa sam izvršio malu nuždu i oprao ranu ali sam se usled slanoće verovatno i bolova koji su nastupili ponovo onesvestio. Ne znam koliko je to onesvešćenje trajalo ali znam sigurno da je već vidljivost bila bolja i uočio sam da se nešto beli nedaleko od mene. Otišao sam do tog mesta a to je daleko oko 20 metara i uočio sam telo pokojnog M.R.. Mile je ležao na stomaku i sva su mu leđa bila isečena verovatno nožem ili sekirom. U blizini toga tela video sam tela one dvojice mladića ali nisam prilazio. Video sam samo da je jedan ker koji se našao tu lizao krv s jednog od te dvojice mladića. Otišao sam u pravcu sela Dubrava i kuće J.K.. Meni je J. dao rakije pa smo mi isprali rane a potom sam uz pomoć J. odveden do prve šume i od tada sam se ja pa sve do subote, tri puna dana kretao dok nisam došao na područje opštine Teslić. Srpska vojska ukazala mi je lekarsku pomoć i odveden sam na lečenje u Banja Luku. Smešten sam u bolnici na „Paprikovcu“ i lečen sam 21 dan a poslije toga došao sam u Teslić gde se i danas nalazim. Posedujem otpusnu listu koju ću doneti na uvid. Želeo bih da budem detaljno pregledan od strane stručnjaka iz oblasti medicine koji bi opisali sve povrede koje se i sada vide na mom telu. O mom slučaju pisala je „Ilustrovana politika“, „Srpski glasnik“ i neki drugi listovi a prikazivano je i na televiziji. To je sve što ja za sada imam da izjavim. Pridružujem se krivičnom gonjenju muslimanskih vojnika Rame Alilovića od oca Đ. iz Sela Kopice opština Maglaj, C.S. od oca A., R.A. i sina I.B., čije stvarno ime ja ne znam. Oni su svi moji bivši komšije iz sela Kopice opština Maglaj. Poučen sam da imam pravo da pročitam zapisnik pa izjavljujem da ne želim, jer je isti glasno diktiran.“,

Branitelj optuženog Halilović Rame je u završnoj riječi prigovorio zakonitosti ovog dokaza jer je činjenicu falsifikovanja utvrdio na temelju materijalnih dokaza Tužilaštva tek u pripremi završne riječi. Branitelj je dalje naveo da iz dopisa Osnovnog suda u Tesliću broj 087-0-Su-21-000343 od 17.08.2021.g.

proističe da povodom zahtjeva Kantonalnog tužilaštva u Zenici isti obavještavaju ovo Tužilaštvo da su provjerom kroz službene evidencije tog suda, odnosno pregledom upisnika pojedinih istražnih radnji tog suda utvrdili da u 1996.g. ne postoji zaveden Kri predmet broj 71/96. Pregledom navedenog upisnika također je utvrđeno da B.M. u periodu od 1992.g. do 2002.g. nema ulogu stranke niti u jednom Kri predmetu koji je vođen pred ovim sudom. Na zapisniku o saslušanju svjedoka B.M.koji je navodno sačinjen u Osnovnom sudu u Tesliću rukom je napisan broj djelovodnog protokola Kri 71/96, a tog broja nema u djelovodnom upisniku, što znači da se radi o očiglednom falsifikatu. Tačno je da je Kantonalno tužilaštvo Zenica provelo dokaz saslušanjem svjedoka K.R. navodnog istražnog sudije u ovom predmetu koji je na upit Tužilaštva prepoznao svoj potpis na kraju ovog zapisnika o saslušanju, ali ovaj svjedok se ne sjeća sadržaja ispitivanja ovog svjedoka zbog protoka vremena ili možda nekih drugih razloga. Ovaj zapisnik o saslušanju svjedoka nije dostavljen u originalu nego u fotokopiji koja nema pečat nadležnog suda, pa kako isti nije zaveden u protokol Osnovnog suda u Tesliću za 1996. godinu očigledno da se radi o falsifikatu i ispravi koja nije podobna da se na istoj zasniva sudska odluka i koju treba izdvojiti iz ovog spisa.

Sud je utvrdio na osnovu uvida u Dopis Osnovnog suda u Tesliću broj 087-0-Su-21-000343 od 17.08.2021.g. da je Kantonalno tužilaštvo Zenica obavješteno da Opštinski sud u Tesliću ne posjeduje original zapisnik o saslušanju svjedoka B.M..

Kantonalni tužitelj je predložio i sud je prihvatio saslušanje svjedoka K.R. koji je potvrdio da je na Zapisniku Osnovnog suda u Tesliću o saslušanju svjedoka B.M. datum i period kada je svjedok K.R. radio kao sudija u tom sudu, u pitanju je obrazac koji su koristili, oznaka Kri je oznaka suda, daktilograf K.M.radila je u sudu, na kraju je izjavio da je njegov potpis 99%.

Odredbom člana 289.st.2. ZKP-a FBiH propisano je da je za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom. U stavu 3. istog člana propisano je da se izuzetno od stava 2. ovog člana može koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.

Dakle, iz te zakonske odredbe jasnim proizilazi da se sve isprave sudu mogu predočiti kao dokaz, te da se mogu provesti kao dokaz, i to: original isprave, ovjerena kopija originala i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.

Pitanje forme i oblika u kojem se isprave predočavaju sudu nije pitanje zakonitosti dokaza, nego pitanje vjerodostojnosti dokaza, odnosno može li sud pokloniti vjeru takvom dokazu, ukoliko sudu nije prezentovan u zakonom propisanoj formi. Okolnost da se radi o neovjerenoj kopiji sama za sebe ne znači da se dokaz takva isprave ne može provesti kao dokaz. Dakle, ne radi se o originalima ili kopijama koje je ovjerio nadležni organ u smislu prethodnog pasusa, već se radi o kopiji isprave koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original. Zakon ne propisuje ko vrši takvo potvrđivanje, ali po stavu ovog suda takvo potvrđivanje može vršiti autor isprave, ako se radi o fizičkim licima ili stavljanjem potvrde na samoj ispravi od strane pravnog lica koje posjeduje original.

U konkretnoj krivično-pravnoj stvari materijalni dokaz optužbe (Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. sastavljen dana 30.09.1996.g. u Osnovnom sudu Tesliću pod brojem Kri 71/96), koji nije original već kopija, ali je, od strane svjedoka K.R. kao istražnog sudije koji je ispitivao svjedoka i može se uzeti da je autor isprave, ta kopija potvrđena kao neizmijenjena u odnosu na original, što je u skladu s odredbom člana 289.st.3. ZKP-a FBiH, tako da sud prihvata kopiju ispravu.

Slijedom navedenog, od strane ovog suda je ocijenjen kao neosnovan, prigovor branitelja optuženog Halilović Rame da je nezakonit dokaz Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. sastavljen dana 30.09.1996.g. u Osnovnom sudu Tesliću pod brojem Kri 71/96.

Kada je u pitanju korištenje neovjerenih kopija originala i primjena člana 289.st.3. ZKP-a FBiH sud je imao u vidu i stav Vrhovnog suda FBiH izražen u presudi broj: 09 0 K 000374 10 Kž 6 od 13.07.2010.g. da nisu nezakoniti dokazi isprave koje su uložene u spis u obliku kopija, s obzirom da je njihov sadržaj kao neizmjenjen u odnosu na original potvrđen iskazima svjedoka, radi toga se te kopije, potvrđene kao

neizmjenjene u odnosu na originale u smislu člana 289.st.3. ZKP-a FBiH mogu koristiti kao dokazi na glavnom pretresu.

S obzirom da je svjedok A.K. umro što proizilazi iz Izvoda iz matične knjige umrlih za mjesto Ozimica pod rednim brojem 2 za 2017 godinu na ime K.A. izdat od strane Općine Maglaj broj 03-10-4-3696/2022 od 22.04.2022.g., to je onda shodno odredbi člana 288.st.2. ZKP-a FBiH pročitani Zapisnik o saslušanju svjedoka A.K. sačinjen od Državna agencija za istrage i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo, Tim za istrage ratnih zločina, broj: 17-13/3-1-7 /06 od 22.02.2006.g. obzirom da je svjedok umro.

Svjedok A.K. je na navedeni zapisnik izjavio:

Početak rata u Bosni i Hercegovini 1992.g. živio sam u mjestu Lugovi-Kopice, općina Maglaj sa suprugom i kćerkom. Mislim da je bilo negdje u mjesecu junu 1992.g., kada smo se pred kućom K.I. u mjestu Lugovi nalazili ja, K.I. i K.I., sada pokojni brat I. Negdje oko 23,00 sati izašao sam van avlije u namjeri da izvršim nuždu, čuo sam da je nešto preskočilo ogradu i začuo sam muški glas kako mi govori "Ja sam M.". Odmah mu nisam prepoznao glas, ali kada mi je prišao upalio sam upaljač i vidio da se radi o B.M., kojem je jedna ruka i gornji dio odjeće bio krvav, te sam vidio da je bio ranjen u lice. Odmah sam pozvao I.K., te kada je I. došao do nas M. je rekao "Mene su ranili a M. je gađali su nas sa mosta ćirine pruge". Nakon što je M. to izgovorio pozvali smo M. da uđe u I. pomoćnu zgradu te nam je M. tada rekao „Kopićani su nas svezali i dotjerali da nas pobiju“.

Pitao sam ga je li siguran da su to Kopićani uradili, on mi je odgovorio „Siguran sam da su oni“. Nakon nekoliko minuta M. je od nas zatražio da mu damo malo rakije da popije, što smo mu mi i dali, te ga ponudili da jede ali on nije mogao jer je bio pod temperaturom. Pokušali smo mu umotati ranu, ali nismo imali zavoj te smo poderali plahu i njom pokušali umotati u čemu nismo uspjeli, ali mu se kasnije krvarenje zaustavilo. Sutradan ujutro ja, I., I. i naše obitelji smo otišli iz I. kuće u mjesto Perkoviće, općina Žepče, a M. je ostao u I. štali.

Ja, moja supruga J. i I. smo se vratili iz Perkovića svojim kućama nakon dva dana te nismo tada zatekli M., niti smo znali šta se sa njim dalje desilo. Nakon izvjesnog vremena smo čuli da se M. pojavio na Banjalučkoj televiziji, te pričao o dešavanjima u selu Kopice.

Na upit da li mi je M. govorio ko ga je odveo od kuće i pucao na njega i M. odgovorno tvrdim da mi o tome nije ništa pričao niti ja to znam, ali mišljenja sam da je vjerovatno to rekao svojoj supruzi A. koja je sada nastanjena u T. i kćerki N.T., koja je udata u ..., općina M.. Napominjem da sam nakon pet-šest godina od ranjavanja M. i ubistva M. bio u kući B.N. ili N., u Banji Vrućici, te mi je tada on rekao "Mi znamo da su to Kopićani uradili i znamo ko je, te ćemo to sve istražiti".

Svjedok H.V. je zbog boravka u inostranstvu nedostupan sudu te je u skladu sa članom 288.st.2. ZKP-a FBiH pročitani njegov iskaz sa Zapisnika Državne agencije za istragu i zaštitu, Regionalni ured Sarajevo, broj: 17-14/3-1-295/08 od 16.12.2008.g. Očigledno je da bi u datim okolnostima istraživanje na pronalasku svjedoka H.V. dovelo do nepotrebnog, odnosno potpuno neprihvatljivog odugovlačenja predmetnog krivičnog postupka. Optuženi imaju pravo na efikasan, brz i pravičan postupak.

Svjedok H.V. je na navedeni Zapisnik izjavio: „Ja sam 1992.g. bio nastanjen u Kopicama u kući sa suprugom i dvoje djece, bio sam zaposlen u GP Bosna u Zenici. Sa početkom ratnih dešavanja na našem području formira se Krizni štab za područje Kopica negdje početkom aprila 1992.g. Njega su sačinjavali osim mene S.S. koji je bio predsjednik, H.R., B.M, H.H, D.M. a možda je bio još neko ali se ja ne mogu sjetiti. S.S., H.J. su umrli dok je M. sada u Š., a koliko znam dolazi ljeti u Kopice. Sjećam se, a čini mi se da je u maju mjesecu 92. godine organizovan jedan sastanak sa mještanima Brezovih Dana. To je susjedno selo Kopicama koji je bio nastanjen srpskim stanovništvom dok su Kopice nastanjivali muslimani, kao i okolnih sela koja gravitiraju na Novom Šeheru. Sastanak je održan u Domislicama i tom prilikom smo dogovorili da ne pravimo nikakve probleme jedni drugima jer su komšije i uvijek su dobri odnosi između ova dva sela. Negdje 3 ili 4 juna 1992. godine došlo je do sukoba kojom prilikom je napadnuto selo Brezovi dani, a ja sam tada bio na radio vezi u Kopicama. Nakon ovih događaja u toku dana ja sam čuo da su u Kopice privedena dva lica srpske nacionalnosti iz Brezovih Dana i to koliko mi se čini jedan je zarobljen i doveden, a drugi je sam došao preko linija. Ja sam ovu dvojicu ljudi poznao od ranije B. je mislim radio u Zenici pa smo se viđali u autobusu, a ovaj drugi mislim da su ga zvali Mile, bili su dovedeni u prodavnicu D.M. zvanog B.. Kada sam saznao da su u pomenutoj prodavnici ja sam putem veze o tome obavijestio centar veze u Novom Šeheru a koliko se sjećam povratna informacija je bila da će doći vojna policija da to riješi. Koliko se mogu sjetiti vojna policija je došla ali kasno jer su ti

ljudi odvedeni iz prodavnice i više ih nije bilo u Kopicama. Ja ne znam šta se sa njima desilo, ali sam čuo da su odvedeni iz Kopica i da su ubijeni ali nisam to vidio niti znam ko je to uradio. Koliko se mogu sjetiti H.F. je sljedećeg dana čuo da se ubistvo desilo blizu njegove zemlje i tražio da se ode da se tijela sklone i da se pokapaju, a koliko se sjećam kada su neki od mještana ali ne znam koji, otišli do tijela rekli su da su našli samo jedno tijelo, kasnije se pričalo da se jedan od njih uspio srećom preživjeti i pobjegao. Koliko se sjećam sa područja Kopica Armija BiH je formirala četvu kojom je komandovao S.R. koja je sačinjavala tri ili četiri voda, a ta četa je sa drugim četama formirala bataljon Novi Šeher koji je bio u sastavu Maglajske brigade.“, to je ta izjava. Ulažem u spis suda ovaj zapisnik.

Svjedok A.A. šef grupe za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Maglaj, je izjavio za optuženog Husić Šabana da je prva pripadnost vojna jedinica 50-80 Žepče. Ovo ispravljanje u jediničnom i matičnom kartonu najvjerovatnije je vršeno poslije prilikom pripreme za izradu uvjerenja o plaćama, to je poslije rata, april/maj 1996.g. Njemu je nesporno priznato učešće od 06. aprila, je li on bio ili nije, ne zna. Nesporno je da je on bio pripadnik od 06.04. njemu priznato od 06.04. prema kartonima, prema OS obrascu koji je vojna jedinica potvrdila od 06.04. i njemu je urađeno uvjerenje o plaćama, vojna jedinica od 26.04.1996.g. to potvrdila, a 29.05.1996.g. urađeno uvjerenje o plaćama gdje je on pripadnik od 06.04.1992.g., tako je i na uvjerenju OS1 obrascu vojne jedinice.

Što se tiče Rame Halilovića njemu je pripadnost od 06.04.1992.g. do 14.09.1996.g. OS obrazac od vojne jedinice gdje je nesporno da je od 06.04. Vojna jedinica potvrdila uvjerenje o plaćama od 06.04.1992.g. Znači, njemu je priznato učešće u Oružanim snagama Armiji od 06.04.1992.-14.04.1996.g.

U Kopicama su u aprilu i maju organizovane noćne straže u odnosu na Brezove Dane sa srpskim stanovništvom. Rezervna policija je imala punkt na raskrsnici Novi Šeher, Tešanj, Brezove Dane, Domislica.

Uvidom u Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 1 K 038621 20 Kv od 30.11.2020.g. utvrđeno je da je preneseno vođenje krivičnog postupka protiv osumnjičenih Halilović Rame i Husić Šabana na mjeseno nadležni Kantonalni sud u Zenici.

Uvidom u Odluku o proglašenju ratnog stanja Predsjedništva Republike BiH od 20.06.1992.g. utvrđeno je da je na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine proglašeno ratno stanje, da je Odluka stupila na snagu danom donošenja i objavljena u „Sl. listu RBiH“ broj: 7/92 od 20.06.1992.g.

U tački 2. u kojoj su navedeni ciljevi proglašenja ratnog stanja pored ostalog stoji da se uspostavi narušeni pravni poredak i stvore uslovi za povratak svih prognanih stanovnika Bosne i Hercegovine na njihova ognjišta.

Uvidom u Odluku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja, objavljena u „Službenom listu R BiH“, broj 50, od 28.12.1995.g. utvrđeno je da je ista stupila na snagu dana 22.12.1995.g. kada je objavljena na oglasnoj tabli Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine.

Uvidom u Odluku o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine broj 03-234/92 od 12.05.1992.g. objavljena u Službenom glasniku srpskog naroda u BiH broj 6. od 12-17.05.1992.g. utvrđeno je da je formirana Vojska Srpske Republike Bosne i Hercegovine, te da odluka stupa na snagu danom donošenja.

Uvidom u Izvod iz Matične knjige umrlih Opštine Teslić broj: 03/1-202-1-637/21 od 23.09.2021.g. za R.M., utvrđeno je da je kao dan, mjesec, godina i sat smrti naveden 06.06.1992.g. u 00⁰⁰ sati.

Uvidom u Dopis Univerzitetskog Kliničkog Centra Republike Srpske broj: 01-3886-2/21 od 29.03.2021.g., u prilogu kojeg su Otpusna lista za B.M. od 12.06.1992.g. i Nalaz i mišljenje od 06.06.1992.g., sud je utvrdio da je B.M. povrijeđen 04.06.1992.g. jer je u Nalazu od 06.06.1992.g. navedeno da je povrijeđen prije dva dana. Događaja se sjećao te je premješten na ORL kliniku na daljnje liječenje. Na odjeljenju ORL je boravio od 06.06.1992.g. do 12.06.1992.g. dijagnoza Vulnus sclopet facieai bill. Na kliniku je pacijent primljen po preživljenom strijeljanju u glavu, po prijemu svjestan, orijentisan, rana stara tri dana. Nema znakova koštanih lezija kraniograma. Na konzervativnu TH i uz toaletu rana došlo je do izlječenja.

Uvidom u ovjerenu kopiju matičnog kartona Vob-2 na ime Halilović Ramo i Ovjerenu kopiju jediničnog kartona Vob-3 na ime Halilović Ramo, sud je utvrdio da je optuženi Halilović Ramo bio pripadnik Armije BiH od 06.04.1992.g. O ispravljanju u jediničnom i matičnom kartonu svjedočio je svjedok A.A..

Uvidom u ovjerenu kopiju matičnog kartona Vob-2 na ime Husić Šabana i ovjerenu kopiju jediničnog kartona Vob-3 na ime Husić Šabana, sud je utvrdio da je optuženi Husić Šaban bio pripadnik Armije BiH od 06.04.1992.g. O ispravljanju u jediničnom i matičnom kartonu svjedočio je svjedok A.A..

Uvidom u Dopis Opštinskog načelnika Opštine Teslić broj: 07-835-5-04/21/VB od 11.08.2021.g., sud je utvrdio da se R.M. sin S. ne vodi u evidenciji vojnih obveznika, odnosno u VOB-8.

U Matičnom uredu Opštine Teslić upisana je zabilješka o stradanju imenovanog. Rješenjem Osnovnog suda u Tesliću broj P:7/01 od 11.05.2001.g. imenovani je proglašen mrtvim, datum smrti je 06.06.1992.g.

Uvidom u Dopis Opštinskog načelnika Opštine Teslić broj: 07-835-5-03/21/VB od 11.08.2021.g., sud je utvrdio da se B.M. sin K. ne vodi u evidenciji vojnih obveznika, odnosno u VOB-8.

Provjera podataka je utvrđena kod kćerke T.N. i komšije iz Brezovih Dana B.N. koji navode da je B.M. zajedno sa R.M. koji je nastradao 06.06.1992.g. preživio posljedice ranjavanja, bio u bolnicu u Banja Luci, preminuo 30.09.1999.g. u Tesliću.

Uvidom u Troškovnik Kantonalnog tužilaštva Zenica broj T04 0 KTRZ 0043993 20 od 10.11.2021.g., sud je utvrdio da je ovo Tužilaštvo imalo troškove koji se odnose na naknadu za prevoz svjedoka u ukupnom iznosu od 80,00 KM.

Iz Izvoda iz kaznene evidencije na ime Halilović Ramo izdat od strane Policijske stanice Maglaj od 26.03.2021.g., i Izvoda iz kaznene evidencije na ime Husić Šaban izdat od strane Policijske stanice Maglaj od 12.08.2021.g. proizilazi da optuženi Halilović Ramo i Husić Šaban nisu evidentirani u kaznenoj evidenciji PS Maglaj.

U završnoj riječi Kantonalni tužitelj je izjavio da imajući u vidu dokaze provedene u ovom postupku da je van svake razumne sumnje i sa potpunom sigurnošću dokazano da su optuženi Halilović Ramo zvani „Otrov“ i Husić Šaban zvani „Škiljo“ počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1., u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona bivše SFRJ, a kako je to činjenično opisano u optužnici od 29.11.2021.g. Imajući u vidu navedeno, traži od suda da optužene oglasi krivim, te da ih kazni u skladu sa zakonom, i da prilikom izricanja kazne uzme u obzir olakšavajuće okolnosti na strani optuženih koje se ogledaju u tome da isti do sada nisu kažnjavani, te njihovo korektno držanje u toku postupka.

U toku glavnog pretresa izvedeni su subjektivni i materijalni dokazi odbrane.

Saslušani su svjedoci M.H., S.Ć. i S.M..

Pročitani su materijalni dokazi odbrane: Obavijest o obustavi istrage Kantonalnog tužilaštva Zenica broj T04 0 KTRZ 001302 01 od 28.09.2011.g., upućen na branioca Bakira Ljubovića uz obavijest o obustavi istrage isti broj koja je upućena K.J., osumnjičenom u tom predmetu, Iskaz-zapisnik K.J. broj T04 0 KTRZ 0001302 01 od 21.09.2010.g., Zahtjeva branioca optuženog Halilović Rame upućen Ministarstvu odbrane BiH od 16.05.2022.g. za pristup informacijama i Rješenje o pristupu informacija Ministarstva odbrane BiH broj: UPI 14-35-2-12-4/22 od 20.06.2022.g. za formiranje jedinica na području Općine Maglaj i naselja Kopicice.

Svjedok M.H. je početkom juna 1992.g. stanovao u Kopicama. Bio je pripadnik Armije BiH u četi Kopicice, ne zna kada je formirana ta četa, ne zna datum kada je bio napad na Brezove Dane. Poslije tog napada formirana je četa u Kopicama.

Kada je bio u trgovini ili kafani M.D. gdje se sabirao narod, vidio je grupu ljudi koji idu kroz selu i u toj grupi ljudi B.M. i R.M., nisu bili vezani, nije na njima vidio povrede. Jednog je poznao jer je kod njih prodavao voće. Sa njima su bili još dvojica, trojica, ne sjeća se. Nakon 10 – 15 minuta su se vratili ti ljudi koji su ih odveli, npr. bio dva Š., bio Ramo Halilović, bio N. jedan, Šaban Husić, lice zvano C.. Do njihovog povratka nije čuo pucnjeve. Badanj je od Kopica udaljen 40 minuta.

Svjedok S.Ć. je početkom juna 92. godine živio u Kopicama. Držali su straže, vojnog naoružanja nije bilo, par lovačkih pušaka. U Kopicama je četa formirana u šestom mjesecu. Slabo je poznao M.B. i R.M. Bio je utetkinoj kući i iz daljine od 200 metara je vidio 5-6 ljudi ih je vodilo prema Tesliću. Poznao je S.N., H.Š., Halilović Ramu i Husić Šabana. Vratili su se za 5-10 minuta. Nije čuo nikakve pucnjeve.

Svjedok S.M. je početkom juna 1992.g. živio u Kopicama. Mještani su čuvali straže, imali su lovačko naoružanje. Prije napada HVO-a na Brezove dane nije bilo pucnjave između njih i ljudi u selu Brezove Dane.

Iz Obavijesti o obustavi istrage Kantonalnog tužilaštva Zenica broj T04 0 KTRZ 001302 01 od 28.09.2011.g., upućen na branioca Bakira Ljubović uz obavijest o obustavi istrage isti broj koja je upućena K.J., osumnjičenom u tom predmetu, proizilazi da je obustavljena istraga protiv K.J. zbog osnova sumnje da je počinio krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ.

Iz izjave K.J. koju je dao kao osumnjičeni na Zapisnik u Kantonalnom tužilaštvu Zenica broj T04 0 KTRZ 0001302 01 od 21.09.2010.g., vidi se da je imenovani izjavio da je Naredbom komandanta OŠ TO Maglaj od 13. maja 1992.g. imenovan za komandanta Rejonskog štaba TO Novi Šeher, a ukoliko negdje stoji da je pripadnik TO od 06.04.1992.g. tada je bila naredba o opštoj mobilizaciji. U TO Maglaj, odnosno Armiju BiH se uključio poslije naredbe od 13. maja 1992.g. Njegov zadatak je bio da organizuje samoinicijativno organizovane grupe koje bi štitile svoja sela, grupe naselja, a da to liči na formaciju teritorijalne odbrane i to samo za područje gdje žive Bošnjaci. Te samoorganizovane grupe su imale lovačko naoružanje i oni su čuvali selo. Svjedok je 30.07.1992.g. zamijenjen, nije nikada uspio uspostaviti jedinice u smislu teritorijalne odbrane na području Novog Šehera. Za njegovog vremena od 78 dana nikad nije uspio uspostaviti punu liniju rukovođenja i komandovanja nad pripadnicima samoorganizovanih grupa jer je u to vrijeme na tom području djelovao HVO, HOS i Zelene Beretke iz Žepča i ko je htio odlazio je iz jedne postrojbe u drugu. TO nije bila u mogućnosti da ovim grupama da bilo kakva materijalna sredstva niti oružje, a ono što je svjedok mogao je bilo da koordinira da se sa određenim licima iz te grupe dogovori da odu na određeno područje, iskopaju rovove, i da odrade smjene da dežuraju i čuvaju crtu bojišnice.

Svjedok je izjavio da mu ništa nije poznato vezano za lica T.R. i C.B. da su kao vojnici vojske RS zarobljeni, mučeni a zatim likvidirani, niti da su njihova tijela pronađena i razmjenjena.

Iz Zahtjeva branioca optuženog Halilović Rame upućen Ministarstvu odbrane BiH od 16.05.2022.g. za pristup informacijama i Rješenje o pristupu informacija Ministarstva odbrane BiH broj: UPI 14-35-2-12-4/22 od 20.06.2022.g. za formiranje jedinica na području Općine Maglaj i naselja Kopice, proizilazi da je odbrana zatražila podatak o tome kada je formirana četa Armije BiH u selu Kopice. U evidencijama tog organa ne postoji takav podatak ali postoji podatak da je formirana 201. brdska brigada Maglaj koja je formirana 14.01.1993.g. a u sastavu te 201. brdske brigade u Maglaju bila je i četa Kopice.

U završnoj riječi branitelj optuženog Halilović Rame je izjavio da Kantonalno tužilaštvo iz Zenice provedenim dokazima nije van razumne sumnje dokazalo da su optuženi počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret.

U završnoj riječi optuženi Halilović Ramo se saglasio za završnom riječi svog branitelja.

U završnoj riječi branitelj optuženog Husić Šabana je izjavio da se završna riječ branioca prvooptuženog u cijelosti odnosi i na drugoptuženog, te također smatra da nije na nesumnjiv način utvrđeno da je drugooptuženi počinio krivično djelo koje mu je optužbom stavljeno na teret.

U završnoj riječi optuženi Husić Šaban se saglasio za završnom riječi svog branitelja.

Na osnovu izvedenih dokaza cijeneći ih pojedinačno i u međusobnoj vezi u skladu sa principom slobodne ocjene dokaza, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Optuženi se terete da su za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini postupali protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći pri tome odredbu člana 3.st.1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949.g., odnosno da je Halilović Ramo jedno lice teško tjelesno ozlijedio, a Husić Šaban jedno lice lišio života, čime su počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1. preuzetog KZ SFRJ.

Odredbom člana 3.st.1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. augusta 1949.g., propisana je u slučaju oružanog sukoba zabrana nasilja protiv života i tijela, a posebno sve vrste ubistava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja.

Krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ-a, postoji ako neko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba, ili okupacije naredi da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, biološki eksperimenti, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja, raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarođjavanje ili prevođenje na drugu vjeru, prisiljavanje na prostituciju ili silovanja, primjenjivanje mjera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito obvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišenje prava na pravilno i nepristrasno suđenje, prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili njenoj obavještajnoj službi ili administraciji, prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine i stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmjerama imovine koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i ne srazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjenje vrijednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca ili ko izvrši neko od navedenih djela.

Da je kritični događaj bio za vrijeme rata i oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini na području Općine Maglaj, između Armije Bosne i Hercegovine i HVO-a s jedne strane i Vojske Republike Srpske s druge strane, potvrđeno je kako subjektivnim tako i objektivnim dokazima. Postojanje oružanog sukoba potvrđeno je iskazima svjedoka kako optužbe tako i odbrane.

Svjedoci su iskazali da se na području općine Maglaj stanovništvo organizovalo radi držanja seoskih straža. U Kopicama je formiran krizni štab, svako je imao svoje dužnosti (izjavili svjedoci D.M. i H.R.), imali su puškomitraljez, lovačke puške i dvije puške od rezervne milicije (izjavio svjedok H.R.), rezervna policija je formirala punkt na raskrsnici Novi šehar, Tešanj, Brezove Dane, Domislica (izjavio svjedok A.A.).

Svjedok D.M. je potvrdio da je bilo organizovano snabdijevanje životnim namirnicama i naoružanjem, svjedok H.R. je potvrdio da je 09. maja izvršeno ukopavanje u Hatkinim njivama.

Svjedok B.M. je potvrdio da je u vrijeme prvih straža u Kopicama došlo do organizovanja u vidu vojnih formacija.

Svjedok H.V. potvrđuje da se Krizni štab za područje Kopica formiran početkom aprila 1992.g.

Svjedok K.I. je također izjavio da je početkom 6. mjeseca sa A. i I. bio na straži.

Svjedok T.N. je izjavila da je u zadnjem razgovoru sa roditeljima kada im je bila u posjeti dana 03.06.1992.g. otac B.M. rekao da on nema namjeru da se iseli, već će se sakriti. Sutradan 04.06. je trebala doći po majku ali se počelo pucati i izgubila je kontakt sa roditeljima.

Slijedom navedenog, jasno je da ovi dokazi potvrđuju da se u inkriminirano vrijeme na području Maglaja život nije odvijao na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira (postojale su straže, organizovana nabavka hrane i oružja, ukopavanje, napuštanje domova, skrivanje).

Dakle, imajući u vidu naprijed navedene iskaze svjedoka ovaj sud je zaključio da je u kritično vrijeme postojao oružani sukob na području Maglaja, a da je na prostoru pod kontrolom Armije Republike Bosne i Hercegovine srpsko stanovništvo odlazilo iz Maglaja, te su im nametnuti posebni režimi života kao što su zatvaranja, da je vršena mobilizacija stanovništva, da su postavljeni punktovi u gradu i izvan grada, kao i to da su držane seoske straže.

Opće je poznato da su se na širem području odvijala borbena dejstva, postojala je mobilizacija vojnih snaga i kretanje oružanih formacija. Pri tome, ovaj sud je imao u vidu zauzeti stav sudske prakse da se teritorijom zahvaćenom oružanim sukobom smatra ona teritorija na kojoj se, uslijed oružanog sukoba,

život ne odvija na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira, a za utvrđivanje postojanja oružanog sukoba na određenoj teritoriji od značaja mogu biti sljedeći faktori: blizina direktnih borbenih aktivnosti, postojanje opće mobilizacije, učestalost kretanja vojnih formacija, posebni režimi nametnuti civilnom stanovništvu i sl.

Činjenica oružanog sukoba potvrđena je i Odlukom Predsjedništva Republike BiH broj: 1201/92 od 20. juna. 1992.g., a koja je objavljena u Službenom listu Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine broj 7 od 20.06.1992.g. proglašeno je ratno stanje na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine.

Cilj proglašenja ratnog stanja je da se uspostavi narušeni pravni poredak i stvore uslovi za povratak svih prognanih stanovnika Bosne i Hercegovine na njihova ognjišta. Navedeno samo govori u prilog zaključku da je i prije 20.06.1992.g. došlo do oružanog sukoba jer se život nije odvijao na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira (prije 20.06.1992.g. narušen je pravni poredak i već postoje prognana lica u BiH).

Da je u inkriminisano vrijeme postojao oružani sukob, potvrđuje i Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine broj 03-234/92 od 12.05.1992.g. objavljena u Službenom glasniku srpskog naroda u BiH broj 6. od 12-17.05.1992.g. i Odluka Predsjedništva Republike BiH broj 1861/95 od 22. decembra 1995.g. kojom je ukinuto ratno stanje na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, a koja Odluka je objavljena u Službenom listu Republike Bosne i Hercegovine broj 50 od 28.12.1995.g.

Stoga nije prihvatljiva teza odbrane optuženog Halilović Šabana da u inkriminirano vrijeme (dana 04.06.1992.g.), na području Maglaja nije postojao oružani sukob kao bitno obilježje predmetnog krivičnog djela, jer je Predsjedništvo R BiH donijelo odluku o proglašenju ratnog stanja na području BiH dana 20.06.1992.g. S tim u vezi ovaj sud podsjeća da kada su u pitanju opća obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1. KZ SFRJ (postojanje rata, oružanog sukoba ili okupacije), jasno je da su takva obilježja u navedenoj zakonskoj normi postavljena alternativno, pa je dovoljno utvrditi postojanje jednog od navedenih obilježja da bi taj opći kriterij bio zadovoljen.

Pri tome su moguće različite situacije, npr. da na određenom dijelu teritorije postoji oružani sukob, ali da se još uvijek ne radi o ratnom stanju, da je izvršena okupacija cijelog ili dijela neke teritorije, ali da pri tome nije došlo do oružanog sukoba (nema pružanja otpora) i dr. Odluka Predsjedništva R BiH o proglašenju ratnog stanja u BiH na koju ukazuje branitelj optuženog Halilović Šabana predstavlja samo administrativni akt kojim je verificirano postojeće stanje na području cijele države, i stoga se na osnovu tog akta ne mogu izvoditi zaključci o postojanju ili nepostojanju oružanog sukoba na određenom području, nego se to obilježje predmetnog krivičnog djela utvrđuje na osnovu izvedenih dokaza u svakom konkretnom slučaju. Stoga je ovaj sud, a na osnovu dokaza o kojima je prethodno bilo riječi, našao utvrđenim da je u vrijeme na koje se odnosi optužnica, postojao oružani sukob na području Maglaja, kao obilježje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142.st.1. KZ SFRJ.

Mještani koji su u Kopicama držali straže su imali naoružanje (puške od rezervne milicije i lovačko naoružanje). Stoga je prigovor odbrane da u inkriminisanoj periodu nije postojao oružani sukob jer nisu formirane naoružane vojne jedinice na području općine Maglaj, od strane suda ocijenjen kao neosnovan.

Provedenim materijalnim dokazima optužbe utvrđeno je da su optuženi bili pripadnici Armije R BiH. Ovakav zaključak proizilazi iz ovjerenih kopija matičnog kartona Vob-2 i jediničnog kartona Vob-3 na ime Halilović Ramo, i matičnog kartona Vob-2 i jediničnog kartona Vob-3 na ime Husić Šabana.

Dakle, optuženi su u kritično vrijeme bili pripadnici Armije Bosne i Hercegovine, vojne jedinice 5166 Maglaj, što se nedvojbeno zaključuje iz vojno – evidencijskih dokumenta Vob-2 i 3, a o razlozima ispravljanja u jediničnom i matičnom kartonu svjedočio je svjedok A.A.. Ovo ispravljanje u jediničnom i matičnom kartonu je vršeno poslije prilikom pripreme za izradu uvjerenja o plaćama, to je poslije rata april/maj 1996.g.

Prema mišljenju ovog suda neosnovano odbrana optuženog Halilović Rame prigovara da u kritičnom periodu na području općine Maglaj nisu postojale jedinice Armije R BiH, niti su optuženi bili pripadnici Armije BiH u tom periodu.

Naime, branitelj optuženog Halilović Rame se u okviru ovog prigovara poziva na iskaz K.J. dat na Zapisnik u Kantonalnom tužilaštvu Zenica broj T04 0 KTRZ 0001302 01 od 21.09.2010.g. u dijelu koji se odnosi na okolnost imenovanja K.J. za komandanta Rejonskog štaba TO Novi Šeher dana

13.05.1992.g. naredbom OŠ TO Maglaj, sa zadatkom da organizuje samoinicijativno organizovane grupe koje su štatile svoja sela, grupe i naselja, a da to liči na formaciju teritorijalne odbrane, za područje gdje su živjeli Bošnjaci, jer su Hrvati već imali jako organizovan HVO i HOS. Nije bilo organizovane teritorijalne odbrane, nije dobio nikakve vojnike, oružje ni opremu za ustrojavanje jedinice TO za područje Novog Šehera. Imao je zadatak da objedini samoorganizovane naoružane grupe u jedinice TO – vodove, čete... Te grupe imale su uglavnom lovačko oružje i na terenu su čuvali svoja sela. Zamijenjen je 30.07.1992.g. i nikad nije uspio uspostaviti jedinice u smislu TO. Nikada nije uspio uspostaviti liniju rukovođenja i komandovanja nad samoorganizovanim grupama, nije bilo mogućnosti da im se da oružje ili oprema, niti je bilo kada izdao naredbu o formiranju neke jedinice.

Cijeneći ovaj iskaz branitelj smatra da se na temelju istog može utvrditi da nikakva jedinica Armije R BiH, odnosno TO nije formirana niti postojala na području sela Kopice, makar do 30.07.1992.g. kada je umjesto K.J. za komandanta TO za područje Novi Šeher postavljena druga osoba, čime se potvrđuje odbrana optuženih da nisu bili pripadnici Armije R BiH. Naknadno retroaktivno priznanje staža u Armiji R BiH, zbog toga nije dokaz o stvarnoj pripadnosti i postojanju jedinica Armije R BiH na ovom području, kako to pogrešno tumači Kantonalno tužilaštvo.

Ovakva ocjena iskaza svjedoka K.J. nije prihvatljiva iz razloga što je ovaj svjedok izjavio, a što branitelj ne interpretira, da je 06.04.1992.g. bila naredba o opštoj mobilizaciji, a da se svjedok u TO uključio poslije naredbe od 13. maja 1992.g.

Međutim, okolnost iz koje sud zaključuje da je Armija RBiH ranije formirana potvrđena je upravo od ovog svjedoka jer on izjavljuje da je njegov zadatak bio da organizuje samoinicijativno organizovane grupe koje su štitele svoja sela, grupe i naselja. Dakle, takve samoinicijativno organizovane grupe su postojale i prije 13. maja 1992.g. kada je imenovan za komandanta TO Novi Šeher.

Nadalje, branitelj optuženog Halilović Rame kada kroz svoj prigovor interpretira izjavu svjedoka K. da nikad nije uspio uspostaviti jedinice u smislu TO, da nikada nije uspio uspostaviti liniju rukovođenja i komandovanja nad samoorganizovanim grupama, da nije bilo mogućnosti da im se da oružje ili oprema, niti je bilo kada izdao naredbu o formiranju neke jedinice, ne ističe i izostavlja da je svjedok izjavio da za njegovog vremena od 78 dana nikad nije uspio uspostaviti punu liniju rukovođenja i komandovanja nad pripadnicima samoorganizovanih grupa jer je u to vrijeme na tom području djelovao HVO, HOS i Zelene Beretke iz Žepča i ko je htio odlazio je iz jedne postrojbe u drugu. TO nije bila u mogućnosti da ovim grupama da bilo kakva materijalna sredstva niti oružje, a ono što je svjedok mogao je bilo da koordinira da se sa određenim licima iz te grupe dogovori da odu na određeno područje, iskopaju rovove, i da odrade smjene da dežuraju i čuvaju crtu bojišnice.

Dakle, kada bi se uzelo da svjedok u nekim aktivnostima nije uspjevao, ipak svjedok priznaje da su vršene aktivnosti kopanja rovova, dežura i čuvanja crte bojišnice, što sve spada pod aktivnosti teritorijalne odbrane ili vojne aktivnosti, iz čega se može zaključiti da je TO formirana i postojala je na području sela Kopice i prije 30.07.1992.g. kada je K.J. smijenjen.

Uz naprijed date razloge iz kojih materijalnih dokaza proizilazi zaključak da su optuženi u kritičnom periodu bili pripadnici Armije BiH i zaključak suda da je tada Armija BiH već bila uspostavljena, prigovor odbrane ukazuje se neosnovanim.

Među strankama i braniteljima nije bila sporna činjenica da su oštećeni B.M. i R.M. u inkriminirano vrijeme imali svojstvo civila Srpske nacionalnosti, s obzirom da prema izvedenim dokazima oštećeni B.M. i R.M. u vrijeme predmetnog događaja nisu bili uniformirani niti naoružani. Svi svjedoci su potvrdili da oštećeni nisu bili uniformisani. Tog dana nisu bili na izvršenju vojnog zadatka te kako ni na koji način nisu aktivno učestvovali u borbenim dejstvima to kao civilne osobe uživaju zaštitu prema odredbi člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949.g.

Kantonalni tužitelj iz Zenice polazi od toga, s obzirom da su optuženi viđeni od više svjedoka da su odveli oštećene iz kriznog štaba sela Kopice prema lokalitetu zvanom Badanj, da su optuženi i počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret.

Nakon detaljne analize i ocjene svih izvedenih dokaza sud zaključuje sljedeće:

Svjedoci optužbe D.M., H.R., te svjedoci odbrane M.H. i S.Ć. su izjavili pred sudom da su vidjeli da su B.M. i R.M. zarobljeni od strane više lica, da su dovedeni u prostorije vlasništvo D.M., da su poslije toga odvedeni u drugi objekat odnosno kuću M., a da su sutradan odatle izvedeni i u pratnji pet-šest lica izvedeni iz sela Kopicice i odvedeni u pravcu lokaliteta Badanj.

Svjedok D.M. je izjavio da je oštećene odvelo desetak lica, a između ostalih da su bili i optuženi Halilović Ramo i Husić Šaban.

Svjedok H.R. je potvrdio pred sudom da je vidio B.M. kritične prilike u Kopicama, da je sa njim razgovarao i da je zbog nekih obaveza morao otići i ostaviti B.M. ali kada se vratio nije ga više tu zatekao i nije vidio ko ga je odveo.

Svjedok H.R. je na istražni zapisnik od 03.06.2021.g. izjavio da je imao raspravu sa Halilovićem zvani Otrov koji je rekao da će otići kući po pušku i da će ubiti svjedoka H. zato što svjedok H. ne dozvoljava da se ubije M. i M..

Svjedok odbrane M.H. je izjavio pred sudom da je iz prostorija vlasništvo D.M.a vidio grupu ljudi koji kroz selo provode B.M i R.M.. Tu grupu ljudi sačinjavali su još dvojica-trojica. Navodi da su bila dva Š., bio je Ramo Halilović, neki N., zatim Šaban Husić i lice zvano C..

Takođe svjedok S.Ć. navodi da je iz daljine 200 metara dok se nalazi u tetkinoj kući vidio da 5-6 ljudi vodi oštećene prema Tesliću. Od tih 5-6 ljudi poznao je S.N., H.Š. , Halilović Ramu i Husić Šabana.

Ova četiri svjedoka su potvrdila da su vidjela odvođenje oštećenih iz sela. Ova četiri svjedoka kada govore o brojnosti grupe koja je odvela oštećene kreću se od 3-4 lica do desetak lica. Ova četiri svjedoka navode da su u grupi lica koje je odvelo oštećene bili i optuženi Halilović Ramo i Husić Šaban.

Međutim, ovi svjedoci nisu vidjeli ubistvo oštećenog R.M., odnosno nanošenje teške tjelesne ozljede oštećenom B.M..

Ova četiri navedena svjedoka kao i ostali svjedoci potvrđuju da su naknadno čuli priče u selu da su M. i M.ubijeni, te da su to uradili optuženi Halilović Ramo i Husić Šaban.

Pa tako svjedok D.M. je potvrdio izjavu iz istrage da se po Kopicama već odavno priča o ovom događaju i da su optuženi izvršioici ubistva.

Svjedok H.R. je takođe u istrazi izjavio da se po selu pričalo da su optuženi Halilović Ramo zvani Otrov i Husić Šaban zvani Škiljo počiniooci ovog djela.

Nadalje, svjedok B.M. je u istrazi izjavio da svi javno pričaju u Kopicama da su oštećene odveli Halilović Ramo zvani Otrov i Husić Šaban zvani Škiljo prema lokalitetu Badanj.

Svjedok T.N. je izjavila da joj je otac poslije rata spominjao nekog Šabana i Ramu. Na istražni zapisnik od 22.09.2021.g. izjavila je da je otac spominjao nekoga po nadimku C., Otrov i Škiljo.

Na primjedbu odbrane da se sjeća samo tih imena koje je otac spominjao potvrdno je odgovorila i dodala zato što tako piše u pozivu. Kada je u pitanju iskaz ove svjedokinje u pogledu lica koja je otac spominjao sud uočava da svjedokinja nije uvjerljiva u svom iskazu i da se ne sjeća imena koja joj je otac eventualno spominjao jer je kroz istragu izjavila da se radi o licima sa nadimcima C., Otrov i Škiljo, a pred sudom izjavljuje da joj je otac spominjao Šabana i Ramu. Dakle, u istrazi je lica označavala sa nadimcima, a pred sudom po imenima. U istrazi je spominjala i lice zvano C., dok ga pred sudom ne spominje. Objašnjenje svjedokinje je zato što su imena napisana u pozivu (za sud).

Svjedok R.N. koji je svjedočio da je zakopao jedno tijelo sa prostrijelnom ranom na potiljku je takođe izjavio tokom istrage da je on saznao da je Šaban zvani Škiljo ubio R.M., a Ramo Halilović zvani Otrov je pucao sa namjerom da liši života M. ali ga je propucao kroz usta i M. je ostao živ. Kada je u pitanju iskaz ovog svjedoka u nekim detaljima je precizan i siguran u ono što iskazuje, međutim, s obzirom da ovaj svjedok nije siguran da li je optuženi Ramo ili Šaban išao sa njim da zakopaju tijelo zbog toga je vjerodostojnost i pouzdanje ovog iskaza dovedeno u pitanje. Naime, za sud nije prihvatljivo svjedočenje koje sadrži brojne precizne detalje, a onda se svjedok ne može sjetiti koje od dva lica bilo sa njim, iz čega sud zaključuje da ovaj svjedok u tom pravcu nije pouzdan.

Svjedok K.I. koji je držao stražu sa K.A. kada je ozlijeđeni B.M. oko 23,00 sata došao kod njih takođe nije vidio ko je ozlijedio M. i ubio R.M.. Ovaj svjedok je izjavio da je M. spominjao da su ih na lokalitet na prugu u Osoji, Jasicima doveli Halilović, Husić i C. A..

Međutim, svjedok K.I. je tokom istrage na zapisnik od 26.04.2007.g. izjavio da je M. pričao da ga je iz Kriznog štaba na strijeljanje zajedno sa M. odvelo lice po nadimku C., a preziva se S.majuković i isti je bio sin A. sa još dvojicom lica od kojih je jednog znao po nadimku R., a treći se zvao R. ili Ramo. Svjedok K.I. je saslušan i dana 22.02.2006.g. kada je izjavio da mu je M. rekao da su njega i M. tri naoružana lica iz sela Kopice i to S. po nadimku C., H.R. i H.M. zvani Raša odveli i pucali na njih. Ovaj svjedok je na primjedbu odbrane optuženog Husić Šabana izjavio da je na glavnom pretresu pred sudom spomenuo H. jer tako piše u pozivu (za sud). U nastavku je svjedok izjavio da se ne sjeća da mu je B. govorio da je bio H..

Kada je u pitanju svjedočenje svjedoka K.I. ono takođe nije dosljedno i konzistentno pa time ni uvjerljivo kada su u pitanju lica koja su odvela oštećene i pucali na njih. Ovaj svjedok je u tri izjave, dvije iz istrage i jednu pred sudom, tri puta spomenuo samo Cigu A., dok je dva puta spominjao Halilovića i dva puta R., a H. je na glavnom pretresu spomenuo jer je tako pisalo u pozivu, a do kraja davanja iskaza pred sudom je izjavio da se ne sjeća da mu je M.B. govorio da je bio H..

Dakle, sud ne može sa sigurnošću na osnovu izjave svjedoka K.I. zaključiti da je i jedno od lica koje je odvelo oštećene bilo Halilović Ramo, iz razloga što je 2006.g. rekao da se zove H.R., a 2007.g. da se radilo o licima po nadimku R., a treći se zvao R. ili R., a pogotovo sud ne može prihvatiti da je B.M. rekao K.I. da je jedno od lica bio optuženi Husić Šaban.

U pogledu lica koja su odvela oštećene i na njih pucali svjedok S.R., sin M. nema nikakva saznanja, ali ovaj svjedok je potvrdio da je njegov otac M.R. kao nestalo lice proglašen umrlim sa danom 06.06.1992.g., te da tijelo nikada nije pronađeno.

Iz izjave svjedoka A.K. od 22.02.2006.g. proizilazi da mu je B.M. rekao da su to uradili Kopicani dok konkretna imena mu nije spominjao.

Svjedok H.V. takođe nije bio očevidac predmetnog događaja ali je potvrdio da je nakon napada na srpsko selo Brezove Dane čuo da su u Kopice privedena dva lica srpske nacionalnosti koje je on poznao ranije, čuo je da su ubijeni ali nije to vidio niti zna ko je to uradio.

Tokom glavnog pretresa pročitano je Zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. sastavljen u Osnovnom sudu u Tesliću pod brojem: 3 Kr 7/96 dana 30.09.1996.g. Kada su u pitanju lica koja su odvela oštećene u Krizni štab u selo Kopice B.M. je prilikom davanja tog iskaza izjavio da su to muslimanski vojnici iz susjednog sela Kopice Ramo Alilović od oca Đ., C. S. od oca A., R.A. i sin I.B.. Oštećeni B.M. je kao lica koja su ga mučila i sjekla noževima i sjekirom označio Ramo Alilović i C. S.. Oštećeni B.M. je kao lica koja su ih odvela na mjesto Badanj naznačio Ramo Alilović, C. S., R.A. i sin I.. Kao lica koje je ispalilo metak nešto niže od sljepočnice i njegovih očnih kanala oštećeni je imenovao Ramu Alilovića. U toj svojoj izjavi oštećeni B.M. je izjavio da je sa njim doveden i M.R. te još dvojica mladića. Kada je M. ranjen u glavu izgubio je svijest i šta je bilo sa M.R. i tom dvojicom mladića nije ništa znao. Kada se osvijestio vidio je tijelo M.R. i one dvojice mladića. B.M. ne spominje ko je pucao u M.R. i drugu dvojicu mladića niti uopće spominje optuženog Husić Šabana.

U konkretnoj krivično-pravnoj stvari postoji situacija da je jedini svjedok-oštećeni koji označava optuženog Halilović Ramu kao počinitelja predmetnog krivičnog djela preminuo i njegov iskaz iz istrage je pročitano na glavnom pretresu.

Branitelj optuženog Halilović Rame je prigovorio pozivajući se na sudsku praksu da se krivnja optuženog ne može zasnivati samo na iskazu svjedoka koji nije neposredno saslušan na glavnom pretresu, već je njegov iskaz pročitano.

I prema mišljenju ovog suda, odlučne činjenice na kojima se zasniva sudska odluka ne mogu se isključivo ili u odlučujućoj mjeri zasnivati na iskazima svjedoka koji nisu saslušani na glavnom pretresu.

Stav vijeća apelacionog odjeljenja Suda BiH izražen u presudi broj S1 1 K 020380 18 Krž 2 od 24.05.2018.g. je da se presuda ne može isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti na iskazima nedostupnih svjedoka, s obzirom da je odbrani uskraćeno pravo da neposredno ispita takve svjedoke.

Odlučna činjenica na osnovu koje bi se utvrdio identitet optuženog koji je teško tjelesno ozljedio B.M. temeljila bi se na izjavi B.M. datoj 30.09.1996.g. u Osnovnom sudu u Tesliću. Kako se svjedok, s obzirom da je u međuvremenu preminuo, ne može unakrsno ispitati u pogledu identiteta optuženog, a i u pogledu ostalih činjenica i okolnosti o kojima je svjedočio tom prilikom, a koje su u suprotnosti ili sa znatnim razlikama u odnosu na činjenice i okolnost o kojima su govorili drugi svjedoci i koji proizilaze iz materijalnih dokaza, to je u svakom slučaju za zakonitu i pravednu odluku valjalo unakrsno saslušati ovog svjedoka ili da činjenice o kojima je svjedočio ovaj svjedok svoje pouzdanje mogu naći i u drugim izvedenim dokazima.

Međutim, kao što je naprijed navedeno četvorica svjedoka potvrđuju da su u grupi koja je odvela oštećenog pored drugih lica bili i optuženi Halilović i Husić, međutim niko nije vidio počinjenje djela. Drugi svjedoci su svjedočili o onome što su oni čuli da se priča po selu, dok svjedoci N.T. i I.K. nisu bili za ovaj sud uvjerljivi u svom svjedočenju šta im je B.M. rekao ko ih je to odveo i ko je na njih pucao.

Ovaj sud primjećuje da dio iskaza B.M. datog u Osnovnom sudu u Tesliću koji se odnosi na mučenje i nanošenje tjelesnih ozljeda od strane Halilović Rame i S. Cige nije uvjerljiv kada se poredi sa iskazom K.I. i K.A., do kojih je M. kritične noći došao i zatražio pomoć. K.I. svjedoči da je M. tekla krv iz usta, da se poslije par sati oporavio i napustio te otišao prema Tesliću. Sud također pri tome ima u vidu otpusnu listu za B.M. od 12.06.1992.g. i Nalaz i mišljenje od 06.06.1992.g. iz kojeg se ne vide druge ozljede osim ozljede glave, a za koju je konstatovano da je izliječena.

Okolnost da su optuženi bili u grupi lica koja je odvela oštećene na lokalitet Badanj ne podrazumjeva da su optuženi počinili krivično djelo za koje se terete. To što je jedan od optuženih doveo na lice mjesta svjedoka N.R. da ovaj pokopa tijelo ukazuje da je znao gdje se tijelo nalazi, ali ne ukazuje da je i počinio krivično djelo za koje se tereti. Sud se naprijed osvrnuo na neuvjerljivost ovog svjedoka jer je navodio precizno neke detalje o lokalitetu i načinu ukopa tijela, sredstvima kojima je radio, prevozu tijela 150 metara do strmine da zakopa tijelo, prostrijelne rane na potiljku, a ne sjeća se ko je od dvojice optuženih bio sa njim, Ramo ili Šaban.

Ako bi se uzelo da je bio Šaban, nameće se pitanje što bi optuženi Husić Šaban znao gdje je tijelo kada njega kao oštećeni B.M. i ne spominje niti da je bio prisutan a kamoli da je počinitelj djela.

Sud ne može prihvatiti navode iz završne riječi Kantonalnog tužitelja da zaključak o identitetu optuženih izvede na osnovu indicija jer su oštećeni posljednji put viđeni živi sa optuženima. Kantonalni tužitelj se pri tome poziva na sudsku praksu. Međutim, oštećeni su zadnji put viđeni sa optuženima ali i sa još lica od kojih trojicu spominje oštećeni M. (C. S. sin A., R.A. i sin I.B.), dok oštećeni M. optuženog Husića i ne spominje, a da su Husića vidjeli izjavljaju svjedoci.

Prepirka svjedoka H.R. sa Halilović Ramom nije uvjerljiva i pouzdana jer kao prvo Ramo je navodno prijetio da će otići kući po pušku a M. govori da ga je ozlijedio pucanjem iz pištolja, drugo, neuvjerljiva je situacija da lica koja drže straže i zarobljavaju oštećene drže oružje u kući, logično je da ako su već u takvim aktivnostima nose oružje sa sobom.

Međutim, samo svjedočenje svjedoka H.R. u tom dijelu nije uvjerljivo iz razloga što navodi da je razgovarao sa zarobljenim M. i morao je otići na liniju jer se pucalo (da se pucalo kada su oštećeni zarobljeni nije potvrdio niti jedan drugi svjedok) i baš za to vrijeme je M. odveden i svjedok o tome ništa ne zna. S druge strane, oštećeni M. navodi da ih je na lokalitet Badanj pored ostalih doveo i „R.A.“. Dakle, s obzirom da je svjedok H.R. od strane oštećenog označen kao lice koje ga je dovelo na Badanj sud iz njegovog svjedočenja o dešavanjima kritične prilike vidi nastojanje da od sebe otkloni eventualnu odgovornost.

Znači, prisutnost optuženih u grupi više lica koja je odvela oštećene ne može biti osnov za zaključak da su počinili djelo koje im se stavlja na teret. Drugačija bi bila situacija da su samo optuženi bili lica koja su zadnja viđena sa oštećenim. Međutim, u konkretnom slučaju to nije tako bilo. Grupa lica je odvela oštećene iz Kopica na lokalitet Badanj. Oštećeni M. govori da su bila četiri lica a ne spominje optuženog

Husić Šabana. Dok ostali saslušani svjedoci govore da je bilo više lica a spominju i optuženog Husić Šabana. Svjedoci govore o grupi lica od 3-4 do desetak.

Na iskazima svjedoka koji su čuli priče po selu ko je odgovoran za smrt M.R. i ozljeđivanje M.B. se ne može zasnivati zaključak suda o identitetu optuženih jer to nisu neposredna saznanja.

Sud posebno ima u vidu da je cijenjen zapisnik o saslušanju oštećenog B.M. koji je dao u istrazi te da je svjedok u međuvremenu preminuo i nije neposredno saslušan pred sudom.

Stoga se na osnovu pročitanoog iskaza na glavnom pretresu u kojem je optuženi Halilović Ramo označen kao počinitelj djela, s obzirom da odbrana ne može unakrsno ispitati ovog svjedoka, ne može izvesti zaključak o postojanju odlučne činjenice u pogledu identiteta lica koje je označeno kao počinitelj djela. Također, bitno je istaći da dijelovi tog iskaza nisu potvrđeni ostalim izvedenim dokazima, naprotiv, u suprotnosti su sa njima.

Mučenje, ozljeđivanje, ranjavanje, krvarenje se ne vidi iz nalaza bolnice iz Banja Luke od 06.06.1992.g. niti su to potvrdili I. i A.K.. Oštećeni M. navodi da su M. leđa bila isječena nožem ili sjekirom, a N.R. govori o prostrijelnoj rani na potiljku. Izjavljuje da je liječen u Banja Luci 21 dan što je suprotno otpusnom pismu. Spominjao je pored M.R. još dva lica koja su ubijena, a ta okolnost ne proizilazi niti iz jednog izvedenog dokaza.

Zbog navedenog na osnovu iskaza oštećenog B.M. od 30.09.1996.g. sud ne može izvesti zaključak o postojanju odlučne činjenice (označavanje optuženog Halilović Rame kao lica koje je pucalo u oštećenog) i kako iskaz nije provjerljiv, to ne može biti pouzdan osnov za presuđenje.

Dakle, ovaj sud je cijeneći iskaze svjedoka oštećenih kako same za sebe, tako i u vezi sa drugim dokazima, našao da oni ne pružaju dovoljan osnov da bi se optuženi Halilović Ramo i Husić Šaban oglasili krivim za one radnje za koje ih tereti optužnica, jer u tim iskazima nema takve uvjerljivosti i dosljednosti kakva je potrebna da bi se odlučne činjenice utvrdile sa apsolutnom sigurnošću.

Cijeneći iskaze svjedoka oštećenog kako sam za sebe, tako i u vezi sa drugim dokazima, ovaj sud je našao da taj iskaz ne pruža dovoljan osnov da bi se optuženi oglasili krivim za krivičnopravne radnje za koje ih tereti optužnica, jer iskaz oštećenog, a kada se dovede u vezu sa ostalim izvedenim dokazima, nije uvjerljiv iz razloga jer nije jasan, precizan i dosljedan što je neophodno za utvrđivanje bitnih činjenica i okolnosti sa apsolutnom sigurnošću.

S tim u vezi, ovaj sud podsjeća da prema odredbi člana 3.st.2. ZKP-a FBiH, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.

Iz toga slijedi da se činjenice koje su *in peius* optuženog, moraju biti utvrđene sa sigurnošću, tj. sud ne može sumnjati u njihovo postojanje, dok činjenice koje su *in favorem* optuženog uzimaju se kao utvrđene čak i onda kada su samo vjerovatne.

Slijedom toga, kako u konkretnom slučaju postoji sumnja u pogledu odlučnih činjenica koje su *in peius* optuženih Halilović Rame i Husić Šabana, a iz prethodno navedenih razloga, to je ovaj sud primijenio princip *in dubio pro reo*, i optužene, na osnovu člana 299. tačka c) ZKP-a FBiH, oslobodio od optužbe za krivičnopravne radnje opisane optužnicom.

Na osnovu člana 203.st.1. ZKP-a FBiH sud je optužene oslobodio od obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka.

Sud je primjenom člana 212.st.3. ZKP-a FBiH oštećenu N.T. sa imovinsko pravnim zahtjevom uputio na parnični postupak, obzirom da podaci krivičnog postupka nisu pružili pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelomično presuđenje.

Zapisničar

Jasna Pranjić

Predsjednik vijeća

s.r. Ismar Jukić

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude može se podnijeti žalba

Vrhovnom sudu Federacije BiH u roku od 15 dana od prijema prijepisa presude.

Žalba se podnosi putem ovog suda.

Oštećeni mogu izjaviti žalbu samo zbog:
odluke o troškovima krivičnog postupka i
odluke o imovinskopravnom zahtjevu.